

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 236.191 van 20 oktober 2016
in de zaak A. 213.228/VII-39.180.**

In zake : Gabriella WOUTERS
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Ria Hens
kantoor houdend te 2000 Antwerpen
Amerikalei 191
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Bronders
kantoor houdend te 8400 Oostende
Archimedesstraat 7
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen partij :
Stijn VERHEYEN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Philippe Van Wesemael
kantoor houdend te 1050 Brussel
Louizalaan 235
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 28 juli 2014, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 28 mei 2014 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Antwerpen van 17 oktober 2013, houdende het verlenen aan Stijn Verheyen van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen van een rundveebedrijf, gelegen aan de Sint Lenaartseweg 60A te Hoogstraten, slechts gedeeltelijk gegrond wordt verklaard.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 229.081 van 6 november 2014 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

Verzoekster heeft een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en verzoekster heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

De tussenkomende partij heeft een memorie ingediend.

Eerste auditeur Ronny Vercruyssen heeft een verslag opgesteld.

Verzoekster heeft een verzoek tot voortzetting van het geding en een laatste memorie ingediend. De verwerende partij en de tussenkomende partij hebben een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 12 mei 2016.

Staatsraad Peter Sourbron heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Charlotte Philipsen, die loco advocaat Ria Hens verschijnt voor verzoekster, advocaat Fatema Hosseini, die loco advocaat Bart Bronders verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Philippe Van Wesemael, die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Ronny Vercruyssen heeft een andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. Op 10 juni 2013 dient de tussenkomende partij een aanvraag in tot het verkrijgen van een milieuvergunning om haar bestaande melkveehouderij verder te exploiteren en te veranderen door uitbreiding. Tot het voorwerp van de aanvraag behoort in concreto:

- stallen met plaatsen voor 543 runderen, waarvan 235 melkkoeien, 109 runderen van 1-2 jaar, 184 runderen < 1 jaar en 15 andere runderen (uitbreiding met plaatsen voor 238 runderen);
- het stallen van 15 voertuigen;
- een koelgroep voor de melktank met een totale geïnstalleerde drijfkracht van 12 kW (uitbreiding met 4,3 kW);
- de opslag van 2.500 liter mazout in een bovengrondse houder met verdeelslang;
- de opslag van 40 ton stro (uitbreiding);
- de opslag van 9.000 m³ mest, waarvan 100 m³ vaste mest en 8.900 m³ mengmest (uitbreiding met 6.375 m³ mest);
- de opslag van 30 ton melk (uitbreiding met 20 ton);
- de opslag van 5.350 m³ groenvoeder (uitbreiding met 2.150 m³);
- een grondwaterwinning op een diepte van 156 meter en met een opgepompt debiet van 26 m³/dag en 9.700 m³/jaar (uitbreiding met 14 m³/dag en 6.200 m³/jaar).

3.2. Het openbaar onderzoek wordt in de stad Hoogstraten geopend op 20 juli 2013 en gesloten op 18 augustus 2013. Verzoekster dient op 14 augustus 2013 een bezwaarschrift in.

3.3. Bij besluit van 17 oktober 2013 verleent de deputatie van de provincie Antwerpen de gevraagde milieuvergunning.

3.4. Tegen deze beslissing stelt verzoekster bestuurlijk beroep in bij de bevoegde Vlaamse minister.

3.5. In graad van beroep worden de volgende adviezen uitgebracht:

- a) de Vlaamse Milieumaatschappij (gunstig);
- b) de dienst Integraal Waterbeleid (voorwaardelijk gunstig);
- c) de afdeling Milieuvergunningen (ongunstig);
- d) de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie (deels gunstig, deels ongunstig).

3.6. Met het thans bestreden besluit van 28 mei 2014 verklaart de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur het beroep gedeeltelijk gegrond; de vergunning voor de beoogde opslag van 100 m³ vaste mest en van 4.150 m³ groenvoeder in 3 sleufsilo's wordt geweigerd.

De bestreden beslissing is als volgt gemotiveerd:

“Overwegende dat het beroep betrekking heeft op het verlenen van een milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen van een melkveehouderij door uitbreiding met 238 runderen tot 543 runderen;

Overwegende dat in een straal van circa 100 m rond de perceelgrens 5 woningen gelegen zijn; dat op circa 1.150 m een woongebied met landelijk karakter ligt; dat op circa 2.500 m een woongebied ligt; dat op circa 500 m een bosgebied ligt; dat op circa 800 m een industriegebied ligt;

Overwegende dat tijdens het openbaar onderzoek 1 bezwaarschrift werd ingediend; dat het bezwaarschrift afkomstig is van de beroepsindieners; dat het bezwaarschrift voornamelijk betrekking heeft op: strijdigheid met de goede ruimtelijke ordening, ruimtelijke en visuele impact, geurhinder, stofhinder, geluidshinder en verkeershinder;

Overwegende dat er bij de afdeling Milieu-inspectie geen klachten over de inrichting bekend zijn; dat het beroepsschrift 2 afschriften van verhoren van de beroepsindieners bevat, opgesteld door de lokale politie op 25 juli 2013 en 12 augustus 2013; dat in deze afschriften wordt gesteld dat de beroepsindieners melding maken van geurhinder en vochtverlies van een niet vergunde sleufsilo;

Overwegende dat het beroepsschrift afkomstig is van 3 personen, waarvan

2 personen met adres Sint Lenaartseweg 60, 2320 Hoogstraten, en 1 persoon met adres Oude Veldstraat 65, 2960 Brecht; dat ter hoogte van de woning gelegen in de Oude Veldstraat 65 te 2960 Brecht geen rechtstreekse hinder kan ondervonden worden van de beoogde inrichting aangezien deze woning zich op circa 6,5 km van het bedrijf bevindt; dat de woning gelegen te 2320 Hoogstraten, Sint Lenaartseweg 60, gelegen is naast het bedrijf van Stijn Verheyen;

Overwegende dat de bestaande jongveestal en rundveestal zich ten westen van de woning van de beroepsindieners (Sint Lenaartseweg 60, 2320 Hoogstraten) bevinden; dat de geplande uitbreiding (mestvaalt, bijkomende sleufsilos en nieuwe rundveestal) ten noordwesten van de naastgelegen woning wordt voorzien; dat de bestaande jongveestal (stal 3 in de milieuvergunningsaanvraag) op circa 22 m, de bestaande rundveestal (stallen 1 en 2 in de milieuvergunningsaanvraag) op circa 25 m, de nieuwe rundveestal (stal 4 in de milieuvergunningsaanvraag) op circa 90 m, de mestvaalt op circa 145 m, de bestaande siloplaat op circa 65 m en de nieuwe sleufsilos respectievelijk op circa 66 m, 79 m en 95 m van de naastgelegen woning van de beroepsindieners gesitueerd zijn;

Overwegende dat de exploitant reeds vergund is voor het stallen van 305 runderen; dat in de beoogde situatie 543 runderen gehouden zullen worden; dat meer bepaald in stal 1 109 runderen van 1-2 jaar, in stal 2 104 runderen jonger dan 1 jaar, in stal 3 60 runderen jonger dan 1 jaar en in de nieuwe stal 4 237 melkkoeien, 15 andere runderen en 20 runderen jonger dan 1 jaar gehouden zullen worden; dat de runderen in niet ingestrooide stalgedeeltes worden ondergebracht, uitgezonderd de 60 runderen jonger dan 1 jaar in stal 3 en 15 andere runderen, 13 melkkoeien en 20 runderen jonger dan 1 jaar in stal 4;

Overwegende dat de exploitant reeds vergund is voor de opslag van 2.625 m³ mengmest; dat in de beoogde situatie 9.000 m³ mestopslag wordt voorzien, waarvan 8.900 m³ mengmest en 100 m³ vaste mest; dat de voorziene mestopslagcapaciteit ruim voldoende is om mest gedurende een periode van 9 maanden op te slaan; dat het percolaat van de mestvaalt wordt opgevangen in de mestkelder onder de nieuwe rundveestal; dat volgens de milieuvergunningsaanvraag de mestvaalt op circa 66 m van de woning van de beroepsindieners is gelegen; dat de exploitant op 25 februari 2014 een aangepast plan aanleverde waaruit blijkt dat de mestvaalt wordt voorzien op circa 145 m van de woning van de beroepsindieners; dat de verplaatsing van de mestvaalt naar achteren een verbetering is voor de buurtbewoners;

Overwegende dat de exploitant reeds vergund is voor de opslag van 3.200 m³ groenvoeders op een siloplaat; dat in de beoogde situatie volgens de milieuvergunningsaanvraag nog slechts 1.200 m³ groenvoeders op de siloplaat wordt opgeslagen en er 3 sleufsilos bijkomen met een volume van 1.000 m³, 1.050 m³ en 2.100 m³ zodat de totale groenvoederopslag 5.350 m³ bedraagt; dat een adviesverlener van de afdeling Milieuvergunningen tijdens een plaatsbezoek op 12 februari 2014 kon vaststellen dat de sleufsilos van 1.000 m³ (de sleufsilos het dichtst bij de woning van de beroepsindieners gelegen) reeds geplaatst was;

Overwegende dat de sleufsilos volgens het plan bij de milieuvergunningsaanvraag op een afstand van circa 75 m, 88 m en 104 m van

de woning van de beroepsindieners gesitueerd zijn; dat de perceelgrens op het plan bij de milieuvergunningsaanvraag afwijkt van de reële situatie; dat dit in het beroepsschrift door de beroepsindieners werd aangetoond door middel van een opmetingsplan; dat de exploitant op 25 februari 2014 een aangepast plan aanleverde waarop de perceelgrens correct werd ingetekend; dat met het aangepaste plan de afstand van de stallen tot de woning van de beroepsindieners niet gewijzigd wordt; dat de sleufsilos volgens het aangepast plan echter voorzien zijn op circa 66 m, 79 m en 95 m en dus circa 9 m opschuiven richting de woning van de beroepsindieners; dat deze wijziging van de aanvraag niet kan beschouwd worden als een verbetering; dat uit 2 afschriften van verhoren van de beroepsindieners, opgesteld door de lokale politie op 25 juli 2013 en 12 augustus 2013, bovendien blijkt dat de beroepsindieners reeds geurhinder en hinder ten gevolge van vochtverlies van de reeds geplaatste, maar niet vergunde sleufsilos (op circa 66 m) ondervonden in de zomerperiode;

Overwegende dat de exploitant tijdens de hoorzitting op de gewestelijke milieuvergunningscommissie van 4 maart 2014 de aanvraag voor de 3 sleufsilos en de mestvaalt introk; dat bijgevolg de vergunning niet kan verleend worden voor de 3 sleufsilos en de mestvaalt; dat het aangewezen is om de bijzondere voorwaarden met betrekking tot de overkapping van de mestvaalt te schrappen uit het bestreden besluit;

Overwegende dat het bedrijf beschikt over 2 inritten; dat 1 inrit gelegen is tussen de jongveestal en de woning van de beroepsindieners; dat zowel de exploitant als de beroepsindieners van deze inrit gebruik mogen maken; dat dit notarieel werd vastgelegd; dat de andere inrit gelegen is tussen de eigen bedrijfswoning en de jongveestal; dat door gebruik te maken van deze inrit de transporten niet langs de woning van de beroepsindieners passeren; dat de bestaande rundveestal, nieuwe rundveestal, sleufsilos, siloplaat en mestvaalt toegankelijk zijn via beide inritten; dat bij gebruik van de inrit tussen de eigen woning en de jongveestal echter een scherpe bocht gemaakt moet worden waardoor deze inrit minder geschikt is voor grotere transporten; dat de exploitant stelt dat voor de kleinere transporten zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van de inrit gelegen tussen de eigen bedrijfswoning en de jongveestal, zeker wat de transporten betreft die door de exploitant zelf uitgevoerd worden;

Overwegende dat in de beoogde situatie circa 454 transporten per jaar zullen plaatsvinden voor de aanvoer en afvoer van dieren, de aanvoer van voeder, de afvoer van mest, de aanvoer van mazout en de afvoer van kadavers en melk; dat dit aantal transporten overeenkomt met een gemiddeld aantal van circa 9 transporten per week; dat meer dan de helft van het aantal transporten voorzien wordt voor de afvoer van mest (260 transporten per jaar) en dus slechts periodiek zouden plaatsvinden;

Overwegende dat het bedrijf gelegen is aan een gewestweg (N115); dat deze weg voldoende breed is om vrachtverkeer toe te laten; dat, gelet op het beperkt aantal transporten, het gebruik van de inrit tussen de eigen bedrijfswoning en de jongveestal voor kleinere transporten en de ligging aan een gewestweg, het risico op hinder ten gevolge van de transporten tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt;

Overwegende dat het leveren van voeders, vullen van voedersilos, afvoeren van mest en melk, aanvoeren van mazout en het laden en lossen van

dieren incidentele geluiden zijn die eigen zijn aan een landbouwbedrijf; dat de stallen niet mechanisch geventileerd worden; dat het aantal transporten in de beoogde situatie beperkt is; dat de melkstal (nu op circa 60 m van de woning van de beroepsindieners) verhuist naar de nieuwe rundveestal en op circa 100 m van de woning van de beroepsindieners komt te liggen; dat het risico op geluidshinder tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt;

Overwegende dat de meeste dieren in de nieuwe stal komen, op circa 90 m ten noordwesten van de woning van de beroepsindieners; dat al de dieren ouder dan 2 jaar in deze nieuwe stal gehuisvest zullen worden; dat de stal het dichtst bij de woning van de beroepsindieners is ingericht als stal voor kalveren (< 1 jaar); dat het stalgedeelte van de bestaande rundveestal gelegen het dichtst bij de woning van de beroepsindieners is ingericht als loods; dat de droogstaande koeien in de lente en zomer op de weide worden gelaten; dat de runderen ouder dan 1 jaar en jonger dan 2 jaar circa 6 maanden per jaar op de weide worden gelaten; dat de runderen jonger dan 1 jaar gedurende circa 2 maanden per jaar op de weide worden gelaten; dat de siloplaat voornamelijk wordt gebruikt voor gras, maïs en pulp; dat het voeder zo droog mogelijk wordt ingekuild; dat de sappen van de siloplaat terecht zullen komen in de mestkelder van de nieuwe stal;

Overwegende dat geur van runderen niet te vergelijken is met geur afkomstig van varkens of kippen; dat de woning van de beroepsindieners gelegen is in agrarisch gebied; dat voor bewoners van deze gebieden een hogere tolerantiedrempel geldt ten opzichte van agrarische activiteiten;

Overwegende dat het risico op geurhinder tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt;

Overwegende dat de meeste oppervlakken van het bedrijf die bereden worden, verhard zijn; dat een adviesverlener van de afdeling Milieuvergunningen tijdens een plaatsbezoek op 12 februari 2014 kon vaststellen dat de verhardingen zuiver waren; dat het droge stofgehalte van het voer, zowel bij het inkuilen als bij het uitkuilen, niet dermate hoog is dat significante hoeveelheden stof kunnen vrijkomen; dat het risico op stofhinder tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt;

Overwegende dat het aanvraagdossier een erfbeplantingsplan bevat; dat ten oosten en ten westen van de voorziene uitbreiding een groenscherm voorzien wordt bestaande uit hoogstammige bomen en een gemengde heg; dat in het bestreden besluit als bijzondere voorwaarde werd opgelegd dat het voorgestelde groenscherm moet doorlopen tot aan de betonverharding; dat hierdoor de nieuwe rundveestal volledig onttrokken van het zicht zal zijn vanuit de woning van de beroepsindieners; dat het risico op visuele hinder tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt;

Overwegende dat de inrichting zich op circa 500 m van het habitatrictlijngebied 'Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop' bevindt; dat het aanvraagdossier bij indiening geen passende beoordeling bevatte omdat de exploitant oordeelde dat dit niet noodzakelijk was gelet op het feit dat de uitbreiding verder van het Habitatrictlijngebied wordt voorzien, in de gunstige windrichting ten opzichte van het Habitatrictlijngebied is gelegen en er alleen runderen worden gehouden; dat het agentschap voor Natuur en Bos op 18 juli 2013 stelde dat een

passende beoordeling toch noodzakelijk was; dat een passende beoordeling met als datum 31 juli 2013 werd opgesteld door een erkend MER-deskundige fauna en flora; dat het agentschap voor Natuur en Bos op 22 augustus 2013 een gunstig advies verleende voor de beoogde uitbreiding;

Overwegende dat in het beroepsschrift wordt gesteld dat de passende beoordeling geen deel uitmaakte van het openbaar onderzoek; dat de milieumambtenaar van de gemeente Hoogstraten op 26 februari 2014 aan een adviesverlener van de afdeling Milieuvergunningen verklaarde dat de passende beoordeling inderdaad geen deel uitmaakte van het openbaar onderzoek (20 juli 2013 - 18 augustus 2013);

Overwegende dat op 31 juli 2013 een passende beoordeling werd opgesteld door een erkend MER-deskundige fauna en flora waarin de effecten van de verzurende en vermestende depositie van de beoogde inrichting ter hoogte van de habitattypes in het habitatrichtlijngebied werden onderzocht; dat uit de passende beoordeling blijkt dat het dichtstbijzijnde aangemelde habitatype, 'Oude zuurminnende bossen met Quercus robur op zandvlakten', zich op circa 1.380 m ten zuidoosten van het bedrijf bevindt; dat het aangemelde habitatype 'Droge heide (alle subtypen)' zich op circa 1.415 m ten zuidoosten van het bedrijf bevindt; dat het niet aangemelde habitatype 'Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei' zich op circa 450 m ten zuidoosten bevindt;

Overwegende dat de ammoniakemissie van het bedrijf in de huidige situatie 1.752 kg NH₃ per jaar bedraagt; dat de ammoniakemissie in de beoogde situatie toeneemt tot 3.197 kg NH₃ per jaar; dat uit de passende beoordeling blijkt dat de bijdrage van het bedrijf aan de kritische lasten voor verzuring zowel in de huidige als in de gewenste situatie verwaarloosbaar is; dat ook voor de vermestende depositie kan gesteld worden dat de bijdrage aan de kritische last voor vermesting verwaarloosbaar is in de huidige situatie en in de gewenste situatie voor de aangemelde habitattypes; dat voor het habitatype 'Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei' in de beoogde situatie een gering negatief effect wordt verwacht; dat de bijdrage aan de kritische last voor vermesting voor dit habitatype slechts 4 % bedraagt in de beoogde situatie; dat het habitatrichtlijngebied bovendien niet is aangemeld voor dit habitatype;

Overwegende dat uit de passende beoordeling duidelijk blijkt dat de effecten van het bedrijf op de natuurwaarden in de omgeving verwaarloosbaar zijn; dat de initiële inschatting van de exploitant om geen passende beoordeling op te stellen correct was; dat dit ook blijkt uit het gunstige advies van 22 augustus 2013 van het agentschap voor Natuur en Bos; dat de vraag van het agentschap voor Natuur en Bos om een passende beoordeling te laten opstellen (ongunstig advies van 18 juli 2013) onterecht blijkt; dat er geoordeeld wordt dat het openbaar onderzoek niet werd geschaad;

Overwegende dat de exploitant momenteel vergund is voor een grondwaterwinning met een debiet van 3.500 m³/jaar; dat de exploitant een grondwaterwinning beoogt met een debiet van 9.700 m³/jaar; dat het grondwater in hoofdzaak wordt aangewend als drinkwater voor de dieren; dat het aangevraagde debiet aanvaardbaar is voor het aantal runderen;

Overwegende dat de totale verharde oppervlakte van het bedrijf circa

11.758 m² bedraagt; dat het hemelwater dat op deze oppervlakken terecht komt, wordt opgevangen in 2 hemelwatercisternes van 55 m³ en 28,2 m³ (circa 1.350 m² van de verharde oppervlakken), in 2 infiltratievoorzieningen van 91,5 m³ en 28,2 m³, waarvan de overloop naar een gracht gaat (circa 6.100 m² van de verharde oppervlakken) en in de bodem infiltreert (circa 4.308 m² van de verharde oppervlakken); dat het hemelwater wordt gebruikt voor de reiniging van de stallen;

Overwegende dat volgens het besluit van de Vlaamse Regering van 20 juli 2006 tot vaststelling van nadere regels voor de toepassing van de watertoets, de inrichting gelegen is in het Maasbekken; dat de inrichting deels gelegen is in een mogelijk overstromingsgevoelig gebied; dat er geen schadelijke effecten op het watersysteem zullen zijn, gelet op de voorgestelde maatregelen; dat de dienst Integraal Waterbeleid van de provincie Antwerpen op 21 februari 2014 een gunstig advies verleende voor de aanvraag; dat er bijgevolg voldaan wordt aan artikel 8 van het decreet betreffende het integraal waterbeleid, meer bepaald de watertoets;

Overwegende dat bij de milieuvergunningsaanvraag geen project-m.e.r.-screeningsnota werd gevoegd; dat een rundveebedrijf niet beschouwd wordt als intensieve veeteelt volgens de handleiding 'Intensieve veeteelt' van juni 2013 van de dienst Mer; dat de aanvraag dus geen betrekking heeft op een activiteit die voorkomt op de lijst van bijlage II bij de Richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieu-effectenbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten (zgn. MER-richtlijn); dat er bijgevolg geen project-m.e.r.-screeningsnota moest opgesteld worden;

Overwegende dat de exploitant een vroegtijdige hernieuwing aanvraagt van de milieuvergunning; dat de huidige vergunning pas verstrijkt op 17 september 2029; dat artikel 18 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning stelt dat een vroegtijdige hernieuwing kan worden toegestaan indien een overname van de vergunde inrichting door een andere exploitant is gepland of indien de exploitant een belangrijke verandering van de vergunde inrichting beoogt; dat de bouw van de nieuwe stal als een belangrijke verandering kan beschouwd worden; dat de vroegtijdige hernieuwing kan worden toegestaan;

Overwegende dat het bedrijf volgens het gewestplan van Turnhout, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 30 september 1977, gelegen is in agrarisch gebied; dat agrarische gebieden bestemd zijn voor de landbouw in de ruime zin; dat behoudens bijzondere bepalingen de agrarische gebieden alleen de voor het bedrijf noodzakelijke gebouwen, de woning van de exploitanten, benevens verblijfsgellegenheid voor zover deze een integrerend deel van een leefbaar bedrijf uitmaakt, en eveneens para-agrarische bedrijven, mogen bevatten; dat gebouwen bestemd voor niet aan de grond gebonden agrarische bedrijven met een industrieel karakter of voor intensieve veeteelt slechts opgericht mogen worden op ten minste 300 m van een woongebied of op ten minste 100 m van een woonuitbreidingsgebied, tenzij het een woongebied met landelijk karakter betreft; dat de afstanden van 300 m en 100 m niet gelden in het geval van een uitbreiding van een bestaand bedrijf;

Overwegende dat het goed niet is gelegen binnen de grenzen van een goedgekeurd plan van aanleg, noch binnen de grenzen van een ruimtelijk

uitvoeringsplan, noch binnen de omschrijving van een behoorlijk vergunde en niet vervallen verkaveling; dat de aangevraagde inrichting principieel in overeenstemming is met het gewestplan;

Overwegende dat de bouwwerken en de constructies functioneel bij het bedrijf en in de omgeving passen en niet de normale schaal van dergelijke werken overtreffen; dat de aanvraag geen invloed heeft op het ruimtegebruik en de bouwdichtheid; dat er geen cultuurhistorische aspecten van toepassing zijn op de voorgestelde locatie; dat het bodemreliëf niet wordt gewijzigd;

Overwegende dat de aangevraagde inrichting verenigbaar is met de stedenbouwkundige voorschriften en de goede ruimtelijke ordening;

Overwegende dat de hinder en de effecten op mens en milieu en de risico's voor de externe veiligheid, veroorzaakt door de aangevraagde inrichting, mits naleving van de milieuvergunningsvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt, uitgezonderd de 3 sleufsilos en de mestvaalt;

Overwegende dat er bijgevolg aanleiding toe bestaat het beroep deels gegrond te verklaren en het bestreden besluit te wijzigen”.

IV. Ontvankelijkheid van het beroep

Exceptie

4. Verzoekster stelt dat de bestreden milieuvergunning van rechtswege vervallen is door de verzaking aan de stedenbouwkundige vergunning van 13 maart 2014. Zij verwijst in dit verband naar artikel 5, § 2, vijfde lid, van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning (hierna: milieuvergunningsdecreet) en rechtspraak van de Raad van State dienaangaande.

5. De verwerende partij wijst erop dat op 18 augustus 2014 een nieuwe stedenbouwkundige vergunning werd verleend voor het project, zodat de bestreden milieuvergunning niet van rechtswege vervallen kan zijn. Daarenboven werpt zij op dat, indien de stelling van verzoekster zou worden aanvaard, zij geen actueel belang meer heeft bij het annulatieberoep.

6. De tussenkomende partij betoogt dat de verzaking aan de stedenbouwkundige vergunning van 13 maart 2014 verklaard wordt door het feit dat zij een nieuwe stedenbouwkundige vergunning voor de inrichting heeft verkregen, die ondertussen in graad van beroep werd bevestigd. Er zou dan ook geen sprake zijn van een definitieve weigering van de stedenbouwkundige vergunning, maar van een continuïteit van opeenvolgende, quasi identieke vergunningen. De verwijzingen door verzoekster naar rechtspraak van de Raad van State en naar artikel 5 van het milieuvergunningsdecreet zijn niet dienend. Aan de doelstelling van artikel 5, § 2, vijfde lid, van het milieuvergunningsdecreet is voldaan.

7. In haar laatste memorie herhaalt verzoekster dat door het indienen van een nieuwe aanvraag voor het verkrijgen van een stedenbouwkundige vergunning de tussenkomende partij heeft verzaakt aan de stedenbouwkundige vergunning van 13 maart 2014, dat deze verzaking dient gelijkgesteld te worden met een definitieve weigering van de stedenbouwkundige vergunning, dat dientengevolge de bestreden milieuvergunning van rechtswege vervallen is vanaf 6 juni 2014, minstens vanaf 19 september 2014 en dat een vervallen milieuvergunning niet kan herleven door een latere, definitief verleende stedenbouwkundige vergunning.

8. De verwerende partij wijst er in haar laatste memorie op dat, gelet op de eigen omstandigheden van de zaak, niet kan worden besloten tot het verval van de bestreden milieuvergunning. Uit de verzaking aan de eerste stedenbouwkundige vergunning kan immers niet worden afgeleid dat de tussenkomende partij wenste af te zien van het oorspronkelijke project.

9. In de laatste memorie van de tussenkomende partij wordt nog benadrukt dat aan de stedenbouwkundige vergunning van 13 maart 2014 pas werd verzaakt nadat een nieuwe, uitvoerbare stedenbouwkundige vergunning voorhanden was.

Beoordeling

10. De koppelingsregeling, zoals die is uitgewerkt in artikel 5, § 2, van het milieuvergunningsdecreet gaat uit van de vooronderstelling dat de milieuvergunning wordt verleend op een ogenblik dat nog geen beslissing is genomen over de aanvraag tot het verkrijgen van de voor het project vereiste stedenbouwkundige vergunning. Ze verhindert in de eerste plaats de tenuitvoerlegging van de milieuvergunning in afwachting van het verkrijgen van de vereiste stedenbouwkundige vergunning. Tevens regelt zij op dwingende wijze het lot van de verleende milieuvergunning wanneer de bouwaanvraag later resulteert in een definitieve weigering.

11. Ongeacht of het “verzaken” aan een stedenbouwkundige vergunning gelijkgesteld kan worden met de definitieve weigering ervan in de zin van artikel 5, § 2, van het milieuvergunningsdecreet, wordt vastgesteld dat verzoekster het verval van de bestreden milieuvergunning van 28 mei 2014 afleidt uit het verloren gaan van een stedenbouwkundige vergunning die voordien op 13 maart 2014 werd verleend. Zoals hoger wordt aangegeven, ligt dergelijk rechtseffect niet besloten in meervermelde decretale bepaling.

De exceptie wordt verworpen.

V. Onderzoek van de middelen

Eerste middel

Standpunt van de partijen

12. In een eerste middel voert verzoekster de schending aan van artikel 36ter, § 3, van het decreet van 21 oktober 1997 betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu (hierna: natuurbehouddecreet), van artikel 11, § 1, van het milieuvergunningsdecreet, van de artikelen 5, 17 tot 19 en

35 van het besluit van de Vlaamse regering van 6 februari 1991 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning (Vlarem I), van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen, alsmede van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het motiverings-, het redelijkheids- en het zorgvuldigheidsbeginsel.

Verzoekster betoogt dat het aanvraagdossier oorspronkelijk geen passende beoordeling bevatte en dat de naderhand ingediende passende beoordeling geen onderdeel was van het openbaar onderzoek, zodat de aanvraag onvolledig had moeten worden verklaard en de regels van het openbaar onderzoek werden geschonden. Zij merkt op dat de vergunde inrichting gelegen is op 500 meter van een habitatrictlijngebied “Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop” en dat het Agentschap voor Natuur en Bos op 18 juli 2013 heeft geoordeeld dat een passende beoordeling noodzakelijk was. Die beoordeling werd pas op 1 augustus 2013 door de exploitant bijgebracht. Vervolgens heeft de afdeling Milieuvergunningen in haar advies van 26 februari 2014 terecht aangegeven dat deze passende beoordeling deel had moeten uitmaken van het openbaar onderzoek en dat de vergunning daarom niet kon worden verleend. In de bestreden beslissing wordt gesteld dat uit de passende beoordeling blijkt dat de effecten op de natuurwaarden verwaarloosbaar zijn, dat de vraag tot het opstellen van de passende beoordeling onterecht is en dat het openbaar onderzoek niet werd geschaad. Volgens verzoekster kan niet worden ingezien waarom het opstellen van een passende beoordeling, gelet op de nabije ligging van een speciale beschermingszone, geen deel zou moeten uitmaken van het openbaar onderzoek omdat uit die beoordeling naar voren komt dat deze effecten op de natuurwaarden in de omgeving verwaarloosbaar zijn.

13. De verwerende partij antwoordt dat het Agentschap voor Natuur en Bos op 18 juli 2013 heeft meegedeeld dat een passende beoordeling noodzakelijk was en dat de tussenkomen partij vervolgens een passende

beoordeling heeft laten opstellen waarna het Agentschap een gunstig advies heeft uitgebracht. Voorts neemt zij akte van de verklaring van de milieuableider van de stad Hoogstraten van 26 februari 2014 dat de passende beoordeling geen deel heeft uitgemaakt van het openbaar onderzoek. De verwerende partij benadrukt dat die passende beoordeling echter geen decisieve invloed heeft gehad op het beslissingsproces en dat verzoekster niet in haar rechten werd geschaad doordat zij tijdens het openbaar onderzoek geen kennis heeft gekregen van de passende beoordeling. Tot slot stelt zij dat het milieuvergunningsdecreet noch de uitvoeringsbesluiten ervan zich er tegen verzetten dat de vergunningverlenende overheid acht slaat op stukken die in de loop van de procedure door de aanvrager worden ingediend ter weerlegging van de bezwaren die tijdens het openbaar onderzoek kenbaar zijn gemaakt en dat het openbaar onderzoek slechts wordt uitgehouden wanneer derden-belanghebbenden bij de uitoefening van hun inzage- en bezwaarrecht geen kennis kunnen krijgen van gegevens of documenten zonder dewelke de milieuvergunning niet kon worden verleend.

14. In haar memorie van wederantwoord dupliceert verzoekster dat de passende beoordeling door het Agentschap voor Natuur en Bos noodzakelijk wordt geacht zodat de vergunning zonder die beoordeling niet kon worden verleend, dat deze passende beoordeling niet ter beschikking was tijdens het openbaar onderzoek en dat zij wel degelijk belang heeft om vastgesteld te zien dat de milieuvergunning werd verleend met miskennis van de voorschriften die door de wet zijn ingesteld om het bezwaarrecht van derden-belanghebbenden te waarborgen.

15. De tussenkomende partij laat gelden dat uit de passende beoordeling blijkt dat de effecten op de omgeving verwaarloosbaar zijn, dat verzoekster enkel poneert maar niet aannemelijk maakt dat er zich betekenisvolle effecten kunnen voordoen en dat de resultaten van de passende beoordeling niet hebben bijgedragen tot het verlenen van de vergunning noch tot het opleggen van bijkomende exploitatievoorwaarden.

16. In haar laatste memorie herhaalt verzoekster dat haar bezwaarrecht werd uitgehold en dat zij wel degelijk belang heeft bij het middel.

17. De verwerende partij benadrukt dat de passende beoordeling geen beslissende invloed heeft gehad op het beslissingsproces.

18. In haar laatste memorie houdt de tussenkomen partij staande dat het middel niet ontvankelijk is omdat verzoekster geen betwisting voert over de vaststelling in de passende beoordeling dat de geplande exploitatie geen aanzienlijke negatieve effecten zal hebben op de nabijgelegen habitatrictlijngebieden en dat zij evenmin aantoont dat tijdens het openbaar onderzoek gegevens ontbraken die van invloed waren op de vergunningverlening of waardoor zij niet in de mogelijkheid was haar bezwaren te formuleren.

Beoordeling

19. Artikel 11, § 1, van het milieuvergunningsdecreet stelt dat, behoudens andersluidende bepalingen, elke beslissing over een vergunningsaanvraag wordt voorafgegaan door een openbaar onderzoek dat wordt ingesteld volgens de modaliteiten en binnen de termijnen bepaald door de Vlaamse regering.

Het openbaar onderzoek bestaat onder meer uit het ter inzage leggen van de vergunningsaanvraag en zijn bijlagen bij de diensten van het betrokken gemeentebestuur. De ter inzage gelegde stukken moeten derden-belanghebbenden toelaten voldoende inzicht te krijgen in de beoogde exploitatie zodat zij op nuttige wijze hun bezwaarrecht kunnen uitoefenen.

20. Het voorwerp van de aanvraag, dit wil zeggen de inrichting of de activiteit waarvoor vergunning wordt aangevraagd, mag in beginsel niet gewijzigd worden in de loop van de vergunningsprocedure. Het verlenen van een milieuvergunning op basis van een aanvraag die na de indiening ervan essentiële

wijzigingen heeft ondergaan, zou immers meebrengen dat het openbaar onderzoek en desgevallend de adviesverlening door de gespecialiseerde instanties worden uitgehold.

Noch het milieuvergunningsdecreet noch de uitvoeringsbesluiten ervan verzetten er zich evenwel tegen dat de aanvrager van de vergunning na afloop van het openbaar onderzoek, gebeurlijk op uitdrukkelijk verzoek van het bestuur, bijkomende stukken indient die, zonder het eigenlijke voorwerp van het aangevraagde te wijzigen, strekken tot verduidelijking, aanvulling of verbetering. Meer in het bijzonder sluit artikel 11, § 1, van het milieuvergunningsdecreet niet uit dat de vergunningverlenende overheid acht slaat op stukken die in de loop van de procedure door de aanvrager worden ingediend ter weerlegging van de bezwaren die tijdens het openbaar onderzoek kenbaar zijn gemaakt. Evenwel geldt die mogelijkheid niet voor stukken die essentieel zijn voor een volledige en correcte inschatting van de aan de exploitatie verbonden nadelen en risico's. Er is sprake van een uitholling van het openbaar onderzoek wanneer derden-belanghebbenden bij de uitoefening van hun inzage- en bezwaarrecht geen kennis kunnen krijgen van gegevens of documenten zonder dewelke de vergunning niet kan worden verleend.

21. Artikel 36ter van het natuurbeschouddcreet bepaalt:

“[...]

§ 3. Een vergunningsplichtige activiteit die, of een plan of programma dat, afzonderlijk of in combinatie met één of meerdere bestaande of voorgestelde activiteiten, plannen of programma's, een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, dient onderworpen te worden aan een passende beoordeling wat betreft de betekenisvolle effecten voor de speciale beschermingszone.

De verplichting tot het uitvoeren van een passende beoordeling geldt ook indien wegens het verstrijken van de lopende vergunning van de vergunningsplichtige activiteit een nieuwe vergunning moet worden aangevraagd.

De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het opstellen van de passende beoordeling.

[...]

§ 4. De overheid die over een vergunningsaanvraag, een plan of programma moet beslissen, mag de vergunning slechts toestaan of het plan of programma

slechts goedkeuren indien het plan of programma of de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken. De bevoegde overheid draagt er steeds zorg voor dat door het opleggen van voorwaarden er geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan ontstaan.

[...]

Uit het bestreden besluit blijkt dat het Agentschap voor Natuur en Bos in zijn ongunstig advies van 18 juli 2013 heeft gewezen op de noodzaak tot het opstellen van een passende beoordeling. De inrichting is immers gelegen op ongeveer 500 meter van het habitatrictlijngebied “Heesbossen, Vallei van Marke en Merkske en Ringven met valleigronden langs de Heerlese Loop”. Daarop heeft de tussenkomende partij op 31 juli 2013 een passende beoordeling “bouw- en milieuvergunningsaanvraag bouw van een nieuwe melkveestal” laten opstellen door een erkend MER-deskundige fauna en flora. Volgens een niet-betwiste verklaring van de milieuambtenaar van de stad Hoogstraten, heeft deze passende beoordeling niet ter inzage gelegen tijdens het openbaar onderzoek.

In de passende beoordeling wordt gesteld dat onder meer de depositie van verzurende en vermestende stoffen door de ammoniakemissie, een relevant te onderzoeken effect is van het geplande project. Aldus blijkt dat de passende beoordeling klaarblijkelijk vereist was om voldoende inzicht te krijgen in de nadelen en risico's die aan de exploitatie van de met het bestreden besluit vergunde inrichting verbonden zijn. De omstandigheid dat de passende beoordeling besluit dat de effecten op de natuurwaarden in de omgeving “verwaarloosbaar tot gering negatief” zullen zijn en dat er geen sprake zal zijn van een significante aantasting van het habitatrictlijngebied, doet daaraan geen afbreuk.

22. Verzoekster heeft er belang bij vastgesteld te zien dat de milieuvergunning werd verleend met miskennis van voorschriften die door de wet zijn ingesteld om het bezwaarrecht van derden-belanghebbenden te waarborgen. Dit bezwaarrecht omvat tevens de instandhouding van de natuurlijke

kenmerken van een speciale beschermingszone die in haar leefomgeving gelegen is.

Het middel is gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 28 mei 2014 waarbij het beroep ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Antwerpen van 17 oktober 2013, houdende het verlenen aan Stijn Verheyen van de milieuvergunning voor het verder exploiteren en veranderen van een rundveebedrijf, gelegen aan de Sint Lenaartseweg 60A te Hoogstraten, slechts gedeeltelijk gegrond wordt verklaard.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. De verwerende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en van het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 400 euro en een rechtsplegingsvergoeding van 700 euro verschuldigd aan verzoekster.

De tussenkomende partij wordt verwezen in de kosten van de tussenkomst, begroot op 150 euro.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van twintig oktober tweeduizend zestien, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Eric Brewaeys,	kamervoorzitter,
Pierre Lefranc,	staatsraad,
Peter Sourbron,	staatsraad,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Eric Brewaeys